

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně Daniely Zemanové a soudců Pavla Molka a Zdeňka Kühna v právní věci žalobce: **Bc. R. K.**, zast. JUDr. Josefem Kopřivou, advokátem se sídlem Vodičkova 709/33, Praha 1, proti žalovanému: **Policejní prezident**, se sídlem Strojnická 935/27, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 31. 5. 2013, čj. PPR-7824-6/ČJ-2013-990131, v řízení o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 17. 2. 2015, čj. 78 Ad 52/2013 - 26,

t a k t o :

Rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 17. 2. 2015, čj. 78 Ad 52/2013 - 26, **se ruší** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Relevantní skutkové okolnosti vyplývající ze správního spisu

[1] Žalobce byl rozsudkem Okresního soudu v Karviné ze dne 9. 5. 2012, čj. 1 T 199/2011-196, odsouzen k trestu odnětí svobody v trvání osmi měsíců s podmíněným odkladem na zkušební dobu šestnácti měsíců za přečin ublížení na zdraví podle § 146 odst. 1 zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku, který spočíval v tom, že dne 26. 6. 2011 bezdůvodně napadl M. K., bývalého manžela své přítelkyně, čelem jej udeřil do nosu, čímž mu způsobil zlomeninu nosních kůstek. Žalobcovo odvolání bylo zamítnuto usnesením Krajského soudu v Ostravě ze dne 7. 11. 2012, čj. 5 To 290/2012-225.

[2] Po právní moci jeho odsouzení bylo dne 28. 12. 2012 žalobci, coby nadpraporčíkovi zařazenému jako vrchní inspektor Dopravního inspektorátu Karviná, oznámeno zahájení řízení o propuštění ze služebního poměru z důvodu pravomocného odsouzení pro trestný čin spáchaný úmyslně podle § 42 odst. 1 písm. a) zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů (dále jen „zákon o služebním poměru“). Usnesením Okresního soudu v Karviné ze dne 9. 1. 2013, čj. 1 T 199/2011-240, bylo rozhodnuto, že je žalobce účasten amnestie prezidenta republiky ze dne 1. 1. 2013, podle článku IV odst. 1 písm. b) rozhodnutí o amnestii se mu promíjí trest odnětí svobody a podle čl. IV odst. 3 rozhodnutí o amnestii se na něho hledí, jako by nebyl odsouzen. Žalobce proto navrhl, aby bylo řízení o jeho propuštění ze služebního poměru zastaveno podle § 179 zákona o služebním poměru. Rozhodnutím ředitele Krajského ředitelství policie Moravskoslezského kraje ve věcech služebního poměru ze dne 4. 2. 2013, čj. RŘMSK-KA-1/2013 (dále jen „prvostupňové rozhodnutí“), byl žalobce propuštěn ze služebního poměru podle § 42 odst. 1 písm. a) zákona o služebním poměru. V rozhodnutí bylo zdůrazněno, že amnestie prezidenta republiky je pouze rehabilitací uložené sankce, nezpůsobuje však zrušení samotného odsuzujícího rozsudku.

[3] Rozhodnutím ze dne 31. 5. 2013, čj. PPR-7824-6/ČJ-2013-990131, zamítl žalovaný (dále jen „stěžovatel“) žalobcovo odvolání. Stěžovatel vyšel z § 14 odst. 3 zákona o služebním poměru, z kterého dovedl, že bezúhonnost má trvat po celou dobu trvání služebního poměru a při jejím posuzování nelze přihlížet k rozhodnutí prezidenta republiky, v jehož důsledku se na občana hledí, jako by odsouzen nebyl.

II. Řízení před krajským soudem

[4] Proti rozhodnutí žalovaného podal žalobce ke Krajskému soudu v Ostravě žalobu podle § 65 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“). Krajský soud rozsudkem ze dne 17. 2. 2015 žalobě vyhověl a stěžovatelovo rozhodnutí zrušil. Podle krajského soudu nebylo důsledkem amnestie v případě vybraných podmíněně odložených trestů odnětí svobody pouze prominutí dosud nevykonaných trestů v čl. IV odst. 1 a 2, nýbrž i prominutí následků odsouzení v čl. IV odst. 3. Rehabilitační rozhodnutí prezidenta republiky má na odstranění právních důsledků odsouzení stejný vliv jako zahlazení odsouzení na základě rozhodnutí soudu. Hledí-li se na odsouzeného, jako by nebyl odsouzen, vzniká právní fikce neodsouzení, a to jak v oblasti práva trestního, tak v jiných právních odvětvích. Došlo-li v průběhu řízení o propuštění žalobce ze služebního poměru k prominutí jemu uloženého trestu za úmyslný trestný čin a současně k založení fikce neodsouzení, odpadl důvod pro propuštění ze služebního poměru dle § 42 odst. 1 písm. a) zákona o služebním poměru.

[5] Krajský soud odmítl možnost použití § 14 zákona o služebním poměru na danou situaci, neboť jeho § 42, který vyjmenovává důvody pro propuštění ze služebního poměru, pojem bezúhonnost či její ztráta neužívá. Výčet důvodů pro propuštění policisty ze služebního poměru je taxativní a kogentní povaha celého zákona nepřipouští, aby byly zákonné důvody pro propuštění výkladem rozšiřovány. Pokud by zákonodárce považoval za nezbytné eliminovat důsledky amnestijního rozhodnutí pro účely propuštění ze

pokračování

služebního poměru dle § 42 služebního zákona, nic mu nebránilo v § 42 na přiměřené či obdobné použití § 14 odst. 3 téhož zákona odkázat.

[6] Závěrem se krajský soud ztotožnil se stěžovatelovým názorem, že policista, který úmyslně porušuje zákon, nemůže požívat důvěry veřejnosti a že trvání služebního poměru takového policisty je v rozporu se zájmy policie i celé společnosti. Nebylo ovšem namístě zastavit řízení podle § 179 zákona o služebním poměru, jak požadoval žalobce, nýbrž rozhodnout podle § 42 odst. 1 písm. d) služebního zákona, v němž je výslovně vyjádřen úmysl zákonodárce netolerovat, aby ve služebním poměru k Policii ČR byly osoby, které se dopustily jednání, které je způsobílé ohrozit její dobrou pověst.

III. Kasační stížnost a vyjádření žalobce

[7] Rozsudek krajského soudu napadl stěžovatel kasační stížností pro nesprávné posouzení právní otázky dle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

[8] Stěžovatel trvá na tom, že podmínku bezúhonnosti musí splňovat nejen občan, který má být v souladu s § 13 zákona o služebním poměru přijat do služebního poměru, ale tím spíše příslušník Policie ČR, a to po celou dobu trvání služebního poměru. Záměrem zákonodárce podle něj bylo, aby důvody, které způsobují absenci bezúhonnosti podle § 14, byly totožné s důvody, které zákon o služebním poměru v § 42 odst. 1 stanoví pro propuštění příslušníka ze služebního poměru. V § 14 zákona o služebním poměru zákonodárce vyjádřil svoji vůli nepřijmout do služebního poměru občana, který byl pravomocně odsouzen pro úmyslný trestný čin, byť by jeho odsouzení bylo zahlazeno nebo amnestováno rozhodnutím prezidenta republiky. Ani u příslušníka bezpečnostního sboru nelze takové jednání tolerovat a ponechat jej ve služebním poměru jenom proto, že se na něho v důsledku amnestie hledí, jako by odsouzen nebyl. Smyslu a účelu zákona tedy odpovídá výklad, podle něhož příslušník, který spáchal úmyslný trestný čin, musí být propuštěn, pokud ztratil zákonem upravenou a vyžadovanou bezúhonnost. Jedinou podmínkou propuštění policisty ze služebního poměru podle § 42 odst. 1 písm. a) zákona o služebním poměru je navíc pravomocné odsouzení za trestný čin spáchaný úmyslně, což bylo u žalobce nepochybně splněno. Jelikož amnestie nezpůsobuje zrušení odsuzujícího rozsudku, kterým byl žalobce uznán vinným ze spáchání přečinu ublížení na zdraví, byl jím služební funkcionář vázán, a tudíž byl povinen žalobce propustit. Složením služebního slibu policista slibuje, že si bezúhonnost zachová po celou dobu trvání služebního poměru. Stěžovatel odkazuje také na pozdější právní úpravu obsaženou v § 34 odst. 1 zákona č. 234/2014 Sb., o státní službě, podle které musí předpoklady uvedené v § 25 odst. 1 téhož zákona, tedy i bezúhonnost, státní zaměstnanec splňovat po celou dobu výkonu služby.

[9] K tvrzení krajského soudu, že mohl být žalobce propuštěn podle § 42 odst. 1 písm. d) zákona o služebním poměru, stěžovatel připomíná, že soud pominul existenci krátké propadné lhůty pro vydání rozhodnutí o propuštění upravené v § 42 odst. 4 zákona o služebním poměru, která v době, kdy na žalobce dopadly účinky amnestie prezidenta republiky, již uplynula. Navrhl proto, aby byl rozsudek krajského soudu zrušen a věc mu byla vrácena k dalšímu řízení.

[10] Kromě toho požádal o odkladný účinek kasační stížnosti, který jí byl přiznán usnesením Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 4. 2015, čj. 10 As 61/2015 - 63.

[11] Žalobce ve vyjádření ke kasační stížnosti vytýká stěžovateli, že si nechce přiznat své pochybení a místo racionálních argumentů utíká k emotivním argumentům a propagandistickým vyhlášením o tom, že mají policisté pečovat o svou bezúhonnost a vyvarovat se protiprávního jednání.

IV. Posouzení důvodnosti kasační stížnosti

[12] Kasační stížnost je podle § 102 a násl. s. ř. s. přípustná. Na základě § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s. je Nejvyšší správní soud při přezkumu rozhodnutí krajských soudů vázán rozsahem a důvody kasační stížnosti, ledaže by bylo řízení před soudem zmatečné, bylo zatíženo vadou, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé, anebo je-li rozhodnutí správního orgánu nicotné. K výše uvedeným vadám Nejvyšší správní soud přihlíží z úřední povinnosti. Soud přezkoumal napadený rozsudek, přihlédl k námitkám uplatněným stěžovatelem a shledal, že kasační stížnost je důvodná.

[13] Pro posouzení rozhodné právní otázky je třeba vyjít z § 42 zákona o služebním poměru ve znění účinném do 31. 12. 2013, jehož odst. 1 vyjmenovává důvody propuštění ze služebního poměru. Důsledků trestné činnosti a jiného zavrženíhodného jednání se týkají důvody vyjádřené v písmenech a) až d):

„(1) Příslušník musí být propuštěn, jestliže

a) byl pravomocně odsouzen pro trestný čin spáchaný úmyslně,

b) byl pravomocně odsouzen pro trestný čin spáchaný z nedbalosti a jednání, kterým trestný čin spáchal, je v rozporu s požadavky kladenými na příslušníka,

c) bylo v řízení o úmyslném trestném činu pravomocně rozhodnuto o podmíněném zastavení jeho trestního stíhání, bylo pravomocně schváleno narovnání nebo bylo pravomocně rozhodnuto o podmíněném odložení návrhu na potrestání a jednání, kterým trestný čin spáchal, je v rozporu s požadavky kladenými na příslušníka,

d) porušil služební slib tím, že se dopustil zavrženíhodného jednání, které má znaky trestného činu a je způsobilé ohrozit dobrou pověst bezpečnostního sboru, (...)“

[14] Mezi účastníky řízení není sporu o skutkových okolnostech, zejména o tom, že byl žalobce odsouzen za úmyslný trestný čin ublížení na zdraví, a to k trestu odnětí svobody v trvání osmi měsíců s podmíněným odkladem na zkušební dobu šestnácti měsíců, přičemž až v důsledku usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 7. 11. 2012 se jeho odsouzení stalo pravomocným. Není sporu ani o tom, že byl účasten amnestie ze dne 1. 1. 2013, neboť podle čl. IV odst. 1 písm. b) rozhodnutí prezidenta republiky č. 1/2013 Sb., o amnestii, byly prominuty podmíněně odložené tresty odnětí svobody pravomocně uložené před 1. 1. 2013 osobám, „kterým byl trest uložen ve výměře nepřevyšující dva roky.“ Sporné jsou důsledky amnestie ve vztahu k důvodům pro propuštění ze služebního poměru dle § 42 odst. 1 písm. a) zákona o služebním poměru.

[15] Pravomocné odsouzení za spáchání úmyslného trestného činu má pro odsouzeného celou řadu důsledků. Není jím pouze konstatování viny konkrétního odsouzeného ve

pokračování

vztahu ke konkrétnímu trestnému činu a stanovení trestu, či určení škody nebo nemajetkové újmy, jež má být poškozeným nahrazena v penězích, nebo bezdůvodného obohacení, které má být vydáno [viz § 121 písm. a) zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád)], ale také dočasná ztráta obecné bezúhonnosti a specifické důsledky předpokládané zvláštními zákony; na úrovni mimoprávní také morální odsouzení.

[16] Amnestie vyhlášená prezidentem republiky, stejně jako jeho individuální milost, neodstraňuje všechny tyto následky, nýbrž pouze ty, které jsou v rozhodnutí o amnestii výslovně uvedeny. Amnestií tak lze rozhodnout o aboli (nezahájení či skončení trestního řízení), agraciaci (prominutí či zmírnění trestu) či rehabilitaci (zahlázení důsledků trestu). Takto jsou složky amnestie vykládány i v judikatuře Nejvyššího správního soudu, jak bylo ve vztahu k prezidentské amnestii z 1. 1. 2013 konstatováno v rozsudku ze dne 24. 2. 2016, čj. 10 As 237/2015-37, publ. pod č. 3402/2016 Sb. NSS: „[14] V dané věci se tedy jedná o agraciační a rehabilitační formu amnestie. Účinkem agraciace je odpuštění nebo zmírnění trestu uloženého soudem [odst. 1 písm. b) cit. článku amnestie], netýká se to však následků trestu. Účinkem rehabilitace je naopak odstranění nepříznivých následků uloženého nebo vykonaného trestu [odst. 3 cit. článku amnestie]. Odsouzení je tak zahlazeno a odsouzený se považuje za osobu bezúhonnou, jestliže tomu nepřekáží jiné dosud nezahlazené odsouzení.“

[17] Na ostatní důsledky odsuzujícího trestního rozsudku však amnestie z povahy věci vliv nemá. Jak připomíná Jan Filip ve vztahu k obdobnému udělení milosti, „[n]eobsahuje již evidentně možnost odstranění důsledku odsouzení se zpětnými účinky (restitu ex tunc). (...) Prezident republiky nemá kompetenci zrušit rozsudek jako celek, ani jeho část (pak by neměl co odpouštět nebo zmírňovat), nýbrž v jeho kompetenci je jen odpustit důsledky té jeho části, která stanoví trest. Proto do úvahy nepřichází prominutí brazení nákladů řízení, náhrady škody, pokud o ní bylo rozhodnuto pořadem práva trestního atd. Agraciace tak neznamená, že se rozsudek ruší, že se trestný čin nestal, že řízení neproběhlo, že nevznikla škoda (...)“ (Filip, J. Čl. 62: Osobní pravomoci, in Bahýľová, L. a kol.: Ústava České republiky – komentář, Linde: Praha, 2010, str. 727 a 729). Amnestie, respektive následné rozhodnutí soudu o účasti jednotlivce na amnestii, tedy nemá podobně dalekosáhlé účinky jako zrušení odsuzujícího rozsudku, nýbrž má pouze omezené a výhradně do budoucna směřující následky.

[18] Nejvyšší správní soud se tedy neztotožňuje s názorem krajského soudu, podle něž platí, že „[h]ledí-li se na odsouzeného, jako by nebyl odsouzen, tj. vzniká právní fikce neodsouzení, zanikají tím důsledky vyplývající z právní skutečnosti odsouzení pachatele, a to jak v oblasti práva trestního (například recidiva), tak v jiných právních odvětvích.“ Takový přístup je v rozporu s tím, že důsledky udělení milosti či rozhodnutí o amnestii mají být vykládány restriktivně (viz Filip, J., tamtéž, str. 730), neboť takové rozhodnutí představuje pouhou výjimku z pravidla a zároveň přesně omezenou ingerenci do moci soudní ze strany moci výkonné (prezidenta republiky, v případě amnestie s kontrasignací předsedy vlády nebo jím pověřeného člena vlády). Ani tato ingerence navíc nic nemění na ústavním pravidle vyjádřeném v čl. 40 odst. 1 Listiny základních práv a svobod a čl. 90 Ústavy, že jen soudy přísluší rozhodovat o vině a trestu za trestné činy. Z toho vyplývá, že prezidentu republiky přísluší (s výjimkou ústavně problematického rozhodnutí o aboli, o něž v nyní

posuzovaném případě nešlo) pouze odpustit či zmírnit již udělený trest a zahladit z hlediska trestního práva účinky odsouzení. Prezidentem udělená amnestie však nic nemění na konstatování pachatelovy viny, tedy toho, že spáchal konkrétní trestní čin, nemá sama o sobě dopad do minulosti a do jiných právních odvětví, pokud zvláštní právní předpisy takový dopad nestanoví (k možnosti předpisů správního práva vymezit pojem bezúhonnosti bez ohledu na fikci zahlazení odsouzení viz nálezy Ústavního soudu ze dne 6. 5. 1999, sp. zn. IV. ÚS 366/98), stejně jako pachatele sama o sobě nezabaví morálního odsouzení spojeného se spácháním trestného činu.

[19] Tímto pohledem je třeba posoudit důsledky, které na žalobce měla amnestie prezidenta republiky z 1. 1. 2013. Dopadl na něj její čl. IV odst. 1 písm. b) a odst. 3:

„(1) Promítím podmíněně odložené tresty odnětí svobody pravomocně uložené před 1. lednem 2013

(...)

b) osobám, kterým byl trest uložen ve výměře nepřevyšující dva roky.

(...)

(3) Na osoby, kterým se promítí trest podle odstavců 1 a 2, se hledí, jako by odsouzeny nebyly.“

[20] Z citovaného ustanovení vychází i usnesení Okresního soudu v Karviné ze dne 9. 1. 2013, jehož výrok I. konstatuje, že je žalobce účasten amnestie; výrok II., že se mu promítí podmíněně odložený trest odnětí svobody; a výrok III., že se na něj hledí, jako by nebyl odsouzen. Ostatní důsledky žalobcova odsouzení zůstaly amnestií nedotčeny.

[21] Výrok, podle kterého se na žalobce hledí, jako by nebyl odsouzen, je pouze konstatováním, že amnestií nastala fikce zahlazení odsouzení ve smyslu § 106 trestního zákoníku, přestože dosud nebyly splněny podmínky stanovené v jeho § 105, tedy zejména uplynutí příslušných lhůt. Prakticky to pro žalobce znamená, že ve výpisu z Rejstříku trestů nebude jeho odsouzení uvedeno (viz § 13 odst. 1 zákona č. 269/1994 Sb., o Rejstříku trestů), naopak v opisu z Rejstříku trestů bude jeho odsouzení uvedeno s poznámkou o zahlazení (§ 10 odst. 4 téhož zákona). Žalobci tedy v důsledku amnestie svědčí pro posuzování v budoucnu fikce bezúhonnosti, která je mu ku prospěchu z hlediska celé řady zákonů, nikoli však z hlediska zákona o služebním poměru.

[22] Ten totiž dopady rozhodnutí prezidenta republiky na posuzování bezúhonnosti jasně omezuje v § 14 odst. 3: *„Při posuzování bezúhonnosti se nepřihlíží k zahlazení odsouzení podle zvláštního právního předpisu nebo k rozhodnutí prezidenta republiky, v jejichž důsledku se na občana hledí, jako by odsouzen nebyl.“* Je sice pravdou, že uvedené ustanovení je systematicky zařazeno v hlavě I části druhé zákona o služebním poměru, ovšem Nejvyšší správní soud pokládá za nutné aplikovat zde vyjádřený princip i na posuzování důvodů zániku služebního poměru. Jde totiž o jediné ustanovení upravující v daném zákoně bezúhonnost a není žádný rozumný důvod (*a contrario* mírnější podmínky pro bezúhonnost u mysliveckého hospodáře než u myslivecké stráže řešené v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 1. 9. 2016, č. j. 10 As 233/2015-34), aby podmínky pro zachování bezúhonnosti byly vykládány mírněji u policisty, který již ve služebním poměru je, než u osoby, která se o něj teprve uchází.

pokračování

[23] Nejde přitom o rozšiřování zákonných důvodů pro propuštění, jak uvádí krajský soud. Důvodem žalobcova propuštění zůstává skutečnost pravomocného odsouzení pro úmyslný trestný čin, která je v § 42 odst. 1 písm. a) zákona o služebním poměru výslovně předpokládána jako jeden z důvodů propuštění ze služebního poměru. Aplikace jeho § 14 odst. 3 v celém zákoně o služebním poměru, včetně § 42, zabraňuje nesystémovému zúžení jeho dopadu o situace, kdy dojde k zahlazení odsouzení nebo je udělena milost či amnestie prezidenta republiky v průběhu řízení o propuštění ze služebního poměru nebo až po jeho ukončení. Na straně jedné osoba, která má být přijata do služebního poměru, může již mít za sebou život dostatečně dlouhý na to, aby mohla být nejen odsouzena, ale aby po jejím odsouzení uběhly i lhůty způsobující podle § 105 trestního zákoníku zahlazení odsouzení či aby stihla dosáhnout nepočetných aktů milosti či amnestie (což je rozhodnutí, k němuž prezident republiky přikročil v tomto století poprvé). V souladu s § 14 odst. 3 zákona o služebním poměru však k těmto důsledkům plynutí času nebude pro účely zákona o služebním poměru přihlédnuto. Stejně musí být posuzovány důsledky amnestie i pro osoby, které spáchaly trestný čin již v průběhu služebního poměru.

[24] V žalobcově případě je přitom sled událostí nesporný. Dne 26. 6. 2011 spáchal úmyslný trestný čin, což bylo pravomocně potvrzeno usnesením Krajského soudu v Ostravě ze dne 7. 11. 2012. Právní mocí odsuzujícího rozhodnutí tedy byla naplněna podmínka § 42 odst. 1 písm. a) zákona o služebním poměru, a jak plyne z návětí tohoto odstavce, žalobce „musel“ být propuštěn ze služebního poměru a služební funkcionář musel zahájit řízení o jeho propuštění, což také hned 28. 12. 2012 udělal. Jakmile nabylo žalobcovo odsouzení právní moci, měl služební funkcionář povinnost jej propustit, leda by bylo pravomocné odsuzující rozhodnutí zrušeno soudem na základě mimořádných opravných prostředků nebo by nastala jiná ze situací, s nimiž zákon o služebním poměru výslovně spojuje nemožnost propuštění ze služebního poměru (takovou podmínkou je například uplynutí lhůt stanovených v jeho § 42 odst. 4). Amnestie či udělení milosti však z výše uvedených důvodů takovou výslovně stanovenou situací není.

[25] Jinak řečeno, Nejvyšší správní soud respektuje ústavně zakotvenou pravomoc prezidenta republiky promíjet formou amnestie trest a zahlazovat odsouzení, ze zákona o služebním poměru však neplyne, že by měl být pachatel úmyslného trestného činu v důsledku amnestie znovu hoden být příslušníkem Policie ČR.

[26] Při akceptování výkladu, podle kterého by účinky amnestie byly relevantní ve vztahu k rozhodnutím o trestných činech zohledněným při propuštění ze služebního poměru, a ustanovení § 14 odst. 3 zákona o služebním poměru by zde nebylo použito, by amnestie byla zohledňována nejen v probíhajících řízeních o propuštění ze služebního poměru, ale muselo by být k jejím účinkům přihlédnuto i při přezkumu pravomocných rozhodnutí ve správním soudnictví, případně v řízení o obnově řízení. Jinými slovy, pokud by se v důsledku účinků amnestie hledělo na rozsudky o spáchání trestného činu zohledněné v řízení dle § 42 zákona o služebním poměru jako na neexistující podkladová rozhodnutí, musela by být rozhodnutí podmíněná existencí takových rozsudků přehodnocena kdykoliv, nejen v probíhajících řízeních. Omezením by byly pouze lhůty pro uplatnění mimořádných opravných prostředků, případně prostředků obrany ve správním soudnictví.

[27] Aplikace § 14 odst. 3 zákona o služebním poměru pro řízení o propuštění služebního poměru tedy (mimo jiné) zamezuje právní nejistotě ohledně zákonnosti rozhodnutí o propuštění ze služebního poměru dle § 42 odst. 1 písm. a) a b) stejného zákona, která by trvala několik let od jejich vydání, v nichž by se propuštěný příslušník mohl domáhat účinků případné amnestie. Lze důvodně předpokládat, že právě toto byl záměr zákonodárce, nikoliv opak. Uvedené důvody prokazují nesprávnost výkladu přijatého krajským soudem a potvrzují závěr o aplikaci § 14 odst. 3 zákona o služebním poměru na všechny vztahy upravené služebním zákonem.

[28] Ve prospěch závěru, podle kterého byla aplikace § 14 odst. 3 zákona o služebním poměru zákonodárcem racionálně a záměrně zamýšlena na všechny právní vztahy dle služebního zákona, svědčí i vztah mezi důvody pro propuštění ze služebního poměru uvedenými pod písm. a) a d) ustanovení § 42 odst. 1 zákona o služebním poměru.

[29] Krajský soud se sice v závěru svého rozsudku na jedné straně ztotožnil s tím, že policista úmyslně porušující zákon nemůže požívat důvěry veřejnosti a trvání jeho služebního poměru je v rozporu se zájmy policie i celé společnosti, na straně druhé však stěžovateli vytkl, že žalobce měl být propuštěn podle výše citovaného § 42 odst. 1 písm. d) zákona o služebním poměru. Podle tohoto ustanovení musí být příslušník propuštěn, pokud *porušil služební slib tím, že se dopustil zavrženíhodného jednání, které má znaky trestného činu a je způsobilé ohrozit dobrou pověst bezpečnostního sboru (...)*“.

[30] Nejvyšší správní soud k výše uvedenému závěru krajského soudu podotýká, že po zahájení řízení o propuštění ze služebního poměru již prvostupňový orgán nemohl (po zjištění o vydání rozhodnutí prezidenta republiky o amnestii dne 1. 1. 2013) překvalifikovat posouzení důvodu propuštění z písmene a) na písmeno d), neboť ve vztahu k činu z 26. 6. 2011 již zjevně uplynula lhůta podle § 42 odst. 4 tohoto zákona: „*Rozhodnutí o propuštění z důvodů uvedených v odstavci 1 písm. b) až d) a písm. f) a odstavci 3 písm. c) musí být příslušníkovi doručeno do 2 měsíců ode dne, kdy služební funkcionář důvod propuštění zjistil, nejpozději však do 1 roku ode dne, kdy tento důvod vznikl.*“

[31] V souvislosti s rozhodnutím služebního funkcionáře, jaký důvod pro propuštění ze služebního poměru zvolí, je podle Nejvyššího správního soudu nutno zohlednit i následující hlediska. Lze konstatovat, že je-li příslušník propuštěn podle § 42 odst. 1 písm. a) zákona o služebním poměru, tj. v případě pravomocného odsouzení pro úmyslně spáchaný trestný čin, jsou téměř s jistotou vždy splněny podmínky pro propuštění podle výše citovaného písm. d) téhož ustanovení. Spáchání úmyslného trestného činu v sobě zahrnuje jednání, které má znaky trestného činu a je způsobilé ohrozit dobrou pověst bezpečnostního sboru. Naopak ne každé jednání dle § 42 odst. 1 písm. d) zákona o služebním poměru je postiženo odsouzením za úmyslný trestný čin.

[32] Je na uvážení (a zároveň odpovědnosti) služebního funkcionáře, jaký zvolí postup a důvod pro propuštění ze služebního poměru; je však zcela logickým předpokladem, že by měl volit nejprůběhavější, nejspolehlivější a nejefektivnější možnost, kterou mu § 42 odst. 1 zákona o služebním poměru nabízí. Je-li při zahájení řízení o propuštění ze služebního poměru k dispozici pravomocný rozsudek o spáchání úmyslného trestného

pokračování

činu, je zcela namístě vydat rozhodnutí dle § 42 odst. 1 písm. a) zákona o služebním poměru. Existence pravomocného rozsudku vydaného v trestním řízení musí být logicky spolehlivějším předpokladem pro propuštění ze služebního poměru nežli úvaha služebního funkcionáře o splnění podmínek stanovených v § 42 odst. 1 písm. d) zákona o služebním poměru. Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 24. 9. 2015, sp. zn. 10 As 87/2014, popsal rozdíly mezi nároky na dokazování a odůvodnění u rozhodnutí vydaných podle § 42 odst. 1 písm. a) a písm. d) zákona o služebním poměru. Zdůraznil zde, že rozhodnutí o propuštění ze služebního poměru dle písm. d) citovaného ustanovení je mnohonásobně náročnější na dokazování a odůvodnění. Služební funkcionář je povinen sám hodnotit jednání příslušníka z hlediska, zda má znaky trestného činu a zároveň je způsobilé ohrozit dobrou pověst bezpečnostního sboru, tyto závěry spolehlivě podložit důkazy. Oproti tomu v řízení dle § 42 odst. 1 písm. a) zákona o služebním poměru je namísto toho pouze odkázáno na existenci rozsudku vydaného v trestním řízení.

[33] Služební funkcionář volí důvod k propuštění dle § 42 odst. 1 písm. d) zákona o služebním poměru zejména v případech, kdy není v době rozhodování o propuštění ze služebního poměru zřejmé, zda bude pro dané jednání vedeno trestní řízení, případně, s jakým výsledkem bude ukončeno. Jedná se například o situace, kdy se jednání propouštěného příslušníka týká blízkých osob, které mohou vzít zpět souhlas s trestním stíháním (až do okamžiku, než se odvolací soud odebere k závěrečné poradě). V takovém případě má služební funkcionář odůvodněné pochybnosti o tom, zda trestní řízení skončí pravomocným rozsudkem o vině a je namístě zvážit náročnější propuštění ze služebního poměru dle § 42 odst. 1 písm. d) zákona o služebním poměru.

[34] Z hlediska zásady plynulosti a efektivity správního řízení, a dále v souladu s povinnostmi co nejméně zatěžovat dotčené osoby a volit postup, při kterém nevznikají zbytečné náklady, není akceptovatelné nutit služebního funkcionáře, aby při nesporném splnění podmínek pro propuštění ze služebního poměru dle § 42 odst. 1 písm. a) zákona o služebním poměru, vždy pro jistotu vedl řízení i dle § 42 odst. 1 písm. d) zákona o služebním poměru. Přitom jediným účelem vedení náročného dokazování, hodnocení důkazů a odůvodnění rozhodnutí by bylo zamezit případným důsledkům amnestie.

V. Závěr a náklady řízení

[35] Krajský soud tedy posoudil rozhodnou právní otázku nesprávně a kasační stížnost směřující proti jeho rozsudku je důvodná. Z uvedeného důvodu Nejvyšší správní soud napadený rozsudek zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení, v němž bude vázán právním názorem vysloveným v tomto rozhodnutí (§ 110 odst. 1 věta první a odst. 4 s. ř. s.).

[36] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne krajský soud v novém rozhodnutí ve věci (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 14. září 2016

Daniela Zemanová
předsedkyně senátu